

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1999

13 OCTOBRE 1999

PROJET D'ORDONNANCE

**portant assentiment au Protocole
à la Convention sur la pollution
atmosphérique transfrontière
à longue distance, de 1979,
relatif à la lutte contre les émissions
des composés organiques volatils
ou de leurs flux transfrontières,
et aux Annexes I, II, III et IV,
faits à Genève le 18 novembre 1991**

Exposé des motifs

A. Rétroactes

La Convention sur la pollution atmosphérique transfrontière à longue distance (LRTAP) a été conclue à Genève le 13 novembre 1979 et approuvée par la Belgique par la loi du 9 juillet 1982. La Convention est entrée en vigueur le 16 mars 1983.

Les Parties à cette Convention s'engagent à élaborer des politiques et stratégies de réduction des émissions atmosphériques et à participer à un programme de surveillance et d'évaluation du transport à longue distance des émissions.

Afin de lutter contre les problèmes liés au transport transfrontalier de la pollution atmosphérique, plusieurs protocoles à la Convention LRTAP ont déjà été adoptés concernant divers polluants:

- le Protocole de Genève du 28 septembre 1984 relatif au financement à long terme du Programme concerté de surveillance continue et d'évaluation du transport à longue distance des polluants atmosphériques en Europe (EMEP), ratifié par la Belgique le 5 août 1987;

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1999

13 OKTOBER 1999

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**houdende instemming met het Protocol
bij het Verdrag van 1979 betreffende
grensoverschrijdende luchtverontreiniging
over lange afstand, inzake de beheersing
van emissies van vluchtige organische stoffen
of hun grensoverschrijdende stromen,
en met de Bijlagen I, II, III en IV,
ondertekend te Genève
op 18 november 1991**

Memorie van toelichting

A. Achtergrond

Het verdrag rond de grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand (Long-Range Transboundary Air Pollution, LRTAP) werd gesloten in Genève op 13 november 1979 en werd door België goedgekeurd middels de wet van 9 juli 1982. Het verdrag werd van kracht op 16 maart 1983.

De partijen die het verdrag ondertekenden verbinden zich tot het uitwerken van beleidsvormen en strategieën voor het reduceren van de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen en tot het deelnemen aan een programma voor het surveilleren en evalueren van de verplaatsing van die uitstoot over lange afstanden.

Om de strijd aan te binden tegen de problemen van de grensoverschrijdende verplaatsing van luchtverontreinigende stoffen werden er reeds verschillende protocollen aangenomen bij het LRTAP-verdrag omtrent verschillende verontreinigende stoffen:

- het Protocol van Genève van 28 september 1984 omtrent de langetermijnfinanciering van het gemeenschappelijk programma voor het surveilleren en evalueren van de verplaatsing over lange afstanden van luchtverontreinigende stoffen in Europa (EMEP), geratificeerd door België op 5 augustus 1987;

- le Protocole d’Helsinki du 8 juillet 1985 relatif à la réduction des émissions de soufre ou de leurs flux transfrontières d’au moins 30%, ratifié par la Belgique le 9 juin 1989;
- le Protocole de Sofia du 31 octobre 1988 relatif à la réduction des émissions d’oxydes d’azotes, signé par la Belgique le 1er novembre 1988 et en cours de ratification;
- le Protocole de Genève du 18 novembre 1991 relatif à la lutte contre les émissions des composés organiques volatils, signé par la Belgique le 19 novembre 1991 et en cours de ratification;
- le Protocole d’Oslo du 14 juin 1994 relatif à une nouvelle réduction des émissions de soufre, signé le 14 juin 1994 par la Belgique et en cours de ratification.

Ce présent Protocole à la Convention LRTAP vise la réduction des émissions de composés organiques volatils et de leurs flux transfrontières. Il s’agit d’un instrument juridiquement contraignant, signé pour la Belgique, à Genève le 19 novembre 1991, par le Représentant permanent auprès de la Commission Economique pour l’Europe de l’ONU.

Ce Protocole de Genève a été signé par 23 Etats dont ceux de l’Union européenne, le Canada et les USA et a déjà été ratifié par 16 d’entre eux. Il est donc entré en vigueur en novembre 1997.

En application de l’article 167, § 1er, de la Constitution qui traite des compétences des Communautés et des Régions en matière de relations internationales et conformément à l’article 16 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles telle que modifiée par la loi spéciale du 5 mai 1993 sur les relations internationales des Communautés et des Régions, l’assentiment aux traités dans les matières qui relèvent de la compétence des Régions est donné par le Parlement régional. Les traités sont présentés au Parlement bruxellois par le Gouvernement.

Ces dispositions s’appliquent au présent Protocole qui relève pour l’essentiel des compétences régionales en matière d’environnement.

B. Résumé des dispositions du protocole

1. Définition et sources

Aux termes du protocole (article 1er, définitions), on entend par «composés organiques volatils» (COV), sauf indication contraire, tous les composés organiques artificiels, autres que le méthane, qui peuvent produire des oxy-

- het Protocol van Helsinki van 8 juli 1985 omtrent de vermindering van zwaveluitstoot of van zijn grensoverschrijdende verplaatsing met minstens 30%, geratificeerd door België op 9 juni 1989;
- het Protocol van Sofia van 31 oktober 1988 omtrent de vermindering van de uitstoot van stikstofoxiden, dat op 1 november 1988 door België werd ondertekend en dat momenteel wacht op ratificering;
- het Protocol van Genève van 18 november 1991 omtrent de strijd tegen de uitstoot van vluchtige organische stoffen, dat op 19 november 1991 door België werd ondertekend en momenteel wacht op ratificering;
- het Protocol van Oslo van 14 juni 1994 betreffende een nieuwe vermindering van de uitstoot van zwavel, dat op 14 juni 1994 door België werd ondertekend en dat momenteel wacht op ratificering.

Het onderhavige protocol bij het LRTAP-verdrag beoogt de vermindering van de uitstoot van vluchtige organische stoffen en hun grensoverschrijdende stromen. Het gaat om een bindend juridisch instrument dat op 19 november 1991 in Genève voor België werd ondertekend door de permanente vertegenwoordiger bij de Economische commissie voor Europa van de VN.

Dit Protocol van Genève werd ondertekend door 23 landen waaronder alle lidstaten van de Europese Unie, Canada en de Verenigde Staten van Amerika, en het werd reeds door 16 van die staten geratificeerd. Het werd van kracht in november 1997.

Met toepassing van artikel 167, § 1 van de grondwet met betrekking tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen en Gewesten inzake internationale relaties en overeenkomstig artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 met betrekking tot de grondwetwijzigingen, zoals gewijzigd door de bijzondere wet van 5 mei 1993 inzake de internationale relaties van de Gemeenschappen en de Gewesten, wordt de goedkeuring van de verdragen die tot de bevoegdheid van de Gewesten behoren, verleend door het Gewestelijk parlement. De verdragen worden aan het Brussels parlement door de Regering voorgelegd.

Deze bepalingen zijn van toepassing op het onderhavige protocol dat hoofdzakelijk tot de gewestelijke milieubevoegdheden behoort.

B. Samenvatting van de bepalingen van het protocol

1. Definitie en bronnen

In de bewoordingen van het protocol (artikel 1, definitie) verstaat men onder «vluchtige organische stoffen» (VOS), behoudens andersluidende vermeldingen, alle kunstmatige organische verbindingen, behalve methaan,

dants photochimiques par réaction avec les oxydes d'azote et en présence de lumière solaire.

Par cette réaction photochimique ils participent à la formation d'ozone troposphérique, néfaste pour la santé, les matériaux et l'environnement.

Ils ont également d'autres effets directs sur la santé de l'homme. Un certain nombre de composés organiques volatils sont irritants pour la peau et les voies respiratoires. En concentration importante dans l'air certains sont toxiques; d'autres ont des propriétés cancérogènes (notamment le benzène).

La réduction des émissions d'oxydes d'azote est par ailleurs régie par le protocole de Sofia de 1988.

Les principales sources visées sont les suivantes:

- Pour ce qui concerne les sources fixes: l'utilisation de solvants; l'industrie pétrolière (y compris la manutention); l'industrie de la chimie organique; la combustion domestique et les petites chaudières industrielles; l'industrie alimentaire; la sidérurgie; la manutention et le traitement des déchets; l'agriculture;
- Pour ce qui concerne les sources mobiles (véhicules à moteur) les émissions sont émises par le tuyau d'échappement, par le carter et par évaporation lors du ravitaillement en carburant.

2. Objectifs

L'objectif premier (art. 2) est de réduire les émissions annuelles nationales d'au moins 30% d'ici 1999 par rapport à 1988, ou toute autre année entre 1984-1990 à déterminer par les Parties au moment de la ratification. La Conférence Interministérielle de l'Environnement, en sa session du 25 novembre 1997 (point 2.2.3.), a fixé 1990 comme année de référence pour la Belgique.

Des obligations particulières sont fixées pour des zones spéciales identifiées au Canada et en Norvège et pour les pays dans lesquels les émissions annuelles par habitant sont peu élevées.

L'article 2 prévoit en outre des obligations liées au type de sources:

- à mettre en oeuvre 2 ans au plus tard après l'entrée en vigueur du protocole:
 - pour les sources fixes nouvelles: appliquer des normes d'émission appropriées; une annexe indicative décrit des BAT économiquement viables qui peuvent être appliquées;

die fotochemische oxidantia kunnen veroorzaken door te reageren met de stikstofoxiden en in aanwezigheid van zonlicht.

Door die fotochemische reactie dragen ze bij tot de vorming van ozon van de troposfeer, die schadelijk is voor gezondheid, materialen en milieu.

Daarnaast hebben ze nog andere rechtstreekse effecten op de menselijke gezondheid. Een aantal vluchtige organische stoffen zorgen voor huidirritatie en irritatie van de luchtwegen. Sommige zijn giftig bij hoge concentraties in de lucht; en andere hebben kankerverwekkende eigenschappen (in het bijzonder benzeen).

De vermindering van de uitstoot van stikstofoxiden wordt bovendien geregeld door het protocol van Sofia van 1988.

De voornaamste bronnen van vluchtige organische stoffen zijn de volgende:

- Voor wat vaste bronnen betreft: het gebruik van oplosmiddelen; de olie-industrie (inclusief olievervoer); de industrie van de organische scheikunde; huishoudelijke verwarming en kleine industriële verwarmingsketels; de voedingsindustrie; de metaalverwerkende industrie: de behandeling en verwerking van afval; de landbouw;
- Voor wat de mobiele bronnen betreft (motorvoertuigen) vindt de uitstoot plaats via de uitlaat, via het carter en door verdamping bij het tanken.

2. Doelstellingen

De eerste doelstelling (art. 2) bestaat in het verminderen van jaarlijkse nationale uitstoot met minstens 30% tegen 1999 ten opzichte van 1988, of gelijk welk ander jaar tussen 1984 en 1990, te bepalen door de partijen op het ogenblik van de ratificatie. Tijdens haar zitting van 25 november 1997 (punt 2.2.3.) bepaalde de interdepartementale milieuconferentie 1990 als referentiejaar voor België.

Er werden bijzondere verplichtingen vastgelegd voor speciale zones in Canada en Noorwegen en voor de landen waar de jaarlijkse uitstoot per inwoner zeer gering is.

Artikel 2 voorziet bovendien in een aantal verplichtingen die samenhangen met het type van bron:

- ten laatste 2 jaar na de inwerkingtreding van het protocol:
 - voor nieuwe vaste bronnen: opleggen van gepaste uitstootnormen; een beschrijvende bijlage beschrijft economisch haalbare BBT die kunnen worden toegepast;

- effectuer des mesures sur les produits contenant des solvants selon une annexe indicative; favoriser les produits à basse teneur en COV et imposer un étiquetage précisant la teneur des produits en COV;
 - pour les sources mobiles nouvelles, appliquer des normes d'émission appropriées selon une annexe indicative décrivant des BAT;
 - informer le public par la promotion des transports à basse émission de COV.
- à mettre en oeuvre 5 ans au plus tard après l'entrée en vigueur du protocole:
- pour les sources fixes existantes, appliquer les BAT économiquement viables compte tenu de l'annexe indicative;
 - prendre des mesures pour réduire les émissions provenant de la distribution des produits pétroliers et du ravitaillement en carburant des véhicules et réduire la volatilité des produits pétroliers.

Pour respecter ces obligations, le Protocole invite les Parties à accorder la priorité aux substances présentant le plus haut potentiel de création d'ozone photochimique et prescrit la prudence à l'égard des produits de substitution qui contiendraient d'autres COV toxiques ou cancérogènes ou plus nuisibles pour la couche d'ozone.

Par ailleurs, les Parties s'engagent à négocier des mesures ultérieures supplémentaires (à mettre en oeuvre pour le 1er janvier 2000) pour une nouvelle réduction des émissions de COV basées notamment sur les niveaux critiques des oxydants photochimiques. Ces mesures devraient également viser le méthane, principal COV naturel, qui n'a pas été pris en compte dans le présent protocole.

L'article 3 autorise les Parties à prendre des mesures plus sévères pour lutter contre l'ozone troposphérique et rappelle les obligations dans le cadre du problème de changement climatique notamment.

Les Parties doivent surveiller l'application du protocole et informer l'Organe exécutif et les autres Parties de tout manquement.

L'article 4 du Protocole organise l'échange de technologies.

Les activités de recherche scientifique et de surveillance sont encouragées par l'article 5 notamment afin de déterminer les effets des émissions de COV sur la santé, l'environnement et les matériaux et d'établir une cartographie des zones sensibles et une modélisation des émissions, de la qualité de l'air et du transport à longue distance des COV et des substances connexes qui participent à la formation d'oxydants photochimiques.

- uitvoeren van metingen op producten die oplosmiddelen bevatten op basis van een informatieve bijlage; aanmoedigen van het gebruik van producten met een gering VOS-gehalte en opleggen van labels waarop het VOS-gehalte wordt vermeld;
 - voor nieuwe mobiele bronnen: opleggen van gepaste uitstootnormen volgens een informatieve bijlage waarin BBT worden beschreven;
 - het publiek informeren door het promoten van vervoer met een gering VOS-uitstoot.
- ten laatste 5 jaar na de inwerkingtreding van het protocol:
- voor de bestaande vaste bronnen, toepassen van de economisch haalbare BBT rekening houdend met de informatieve bijlage;
 - nemen van maatregelen voor het verminderen van de uitstoot afkomstig van de verdeling van olieproducten en het bijtanken van voertuigen en verminderen van de vluchtigheid van de olieproducten.

Om die verplichtingen na te leven stelt het protocol de partijen voor prioriteit te verlenen aan de stoffen die de vorming van fotochemische ozon het gemakkelijkst in de hand werken en gebiedt het voorzichtigheid met betrekking tot vervangproducten die andere VOS bevatten, die giftig of kankerverwekkend zijn of die nog schadelijker zijn voor de ozonlaag.

Bovendien verbinden de partijen zich tot het onderhandelen van latere bijkomende maatregelen (te nemen tegen 1 januari 2000) voor een nieuwe vermindering van de uitstoot van VOS, met name op basis van de kritieke niveaus van fotochemische oxidantia. Die maatregelen moeten ook rekening houden met methaan, de voornaamste natuurlijke VOS, waar geen rekening mee werd gehouden in het onderhavige protocol.

Artikel 3 machtigt de partijen tot het nemen van strengere maatregelen voor het bestrijden van de ozon in de troposfeer en herinnert aan de verplichtingen in het kader van het probleem van de klimaatsverandering.

De partijen moeten toezicht houden op de toepassing van het protocol en het uitvoerend orgaan en de andere partijen op de hoogte brengen van eventuele gebreken.

Artikel 4 van het protocol organiseert de uitwisseling van technologieën.

Wetenschappelijke onderzoeksactiviteiten en toezichtsactiviteiten worden aangemoedigd door artikel 5, met name voor het bepalen van effecten van de uitstoot van VOS op de gezondheid, het milieu en de materialen, voor het in kaart brengen van de gevoelige zones en voor het modelleren van de uitstoot, de kwaliteit van de lucht en de verplaatsing over lange afstanden van VOS en aanverwante stoffen die bijdragen tot de vorming van fotochemische oxidantia.

Les articles 6, 7 et 8 imposent aux Parties d'examiner périodiquement le Protocole à la faveur des connaissances scientifiques et innovations technologiques, à développer des programmes et stratégies pour l'exécution des obligations et à échanger des informations dans le cadre de rapports annuels sur la mise en oeuvre du protocole. Les informations sur les émissions de COV sont transmises à l'EMEP qui en assure la modélisation pour le transfert à longue distance et la formation d'ozone (art. 9).

L'article 10 précise que les annexes ont caractères de recommandation, exceptée l'annexe 1 relative aux zones de gestion spéciales qui est de nature obligatoire mais ne concerne pas la Belgique.

L'article 11 organise la procédure d'amendement. Les amendements au Protocole sont adoptés par consensus lors d'une réunion de l'Organe exécutif et doivent faire l'objet d'une procédure d'acceptation. Par contre les amendements aux annexes indicatives prennent effet après simple communication par le Secrétariat exécutif de leur adoption par consensus de l'Organe exécutif.

Les articles suivants (12 à 18) veillent à la bonne organisation et application du protocole quant à la forme: ils développent les dispositions relatives au règlement des différends, à la signature, à la ratification, au dépositaire, à l'entrée en vigueur, à la dénonciation et aux textes faisant foi (les versions anglaise, française et russe).

C. Réalisation des objectifs et implications pour la Région de Bruxelles-Capitale

Objectif

L'objectif premier est de réduire les émissions annuelles nationales d'au moins 30% d'ici 1999 par rapport à 1990.

La situation belge

En 1995, la Belgique a réduit ses émissions de COV de 9,5% par rapport à 1990.

Le Programme «Auto-Oil» de l'Union européenne a déjà établi un certain nombre de directives visant à réduire les émissions de COV en provenance de la source principale, le secteur routier. Des propositions de directives relatives au contrôle des émissions en provenance de l'usage industriel de solvants ainsi qu'aux grandes installations de combustions sont également en cours d'élaboration.

De artikelen 6, 7 en 8 verplichten de partijen tot een regelmatige herziening van het protocol op basis van de evolutie van de wetenschappelijke kennis en de technologie, tot het ontwikkelen van programma's en strategieën voor het uitvoeren van de verplichtingen en tot het uitwisselen van informatie omtrent de toepassing van het protocol in de vorm van jaarlijkse rapporten. De gegevens omtrent de VOS-uitstoot worden aan het EMEP bezorgd, dat ze modelleert voor de verplaatsing over lange afstand van de vorming van ozon (art. 9).

Artikel 10 preciseert dat de bijlagen van aanbevelende aard zijn, met uitzondering van bijlage 1 betreffende de speciale beheerszones, die bindend is maar geen betrekking heeft op België.

Artikel 11 bepaalt de wijzigingsprocedure. Wijzigingen aan het protocol worden aangenomen met consensus tijdens een vergadering van het uitvoerend orgaan en moeten worden onderworpen aan een goedkeuringsprocedure. Wijzigingen aan de informatieve bijlagen daarentegen worden gewoon van kracht na mededeling door het uitvoerend secretariaat van de aanneming met consensus door het uitvoerend orgaan.

De verdere artikelen (12 tot 18) hebben betrekking op de goede organisatie en toepassing van het protocol op het vlak van de vorm: ze bevatten de bepalingen met betrekking tot het wijzigen van het protocol, tot het regelen van geschillen, tot het ondertekenen, tot het ratificeren, tot de bewaarder, tot de inwerkingtreding, tot de verbreking en tot de teksten die ervan getuigen (de Engelse, Franse en Russische versies).

C. Verwezenlijking van de doelstellingen en implicaties voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Doel

Het voornaamste doel bestaat erin tegen 1999 de jaarlijkse nationale uitstoot met minstens 30% te verminderen ten opzichte van 1990.

De Belgische situatie

In 1995 verminderde België zijn VOS-uitstoot met 9,5% ten opzichte van 1990.

Het «Auto-Oil»-programma van de Europese Unie stelde reeds een aantal richtlijnen op ter vermindering van de uitstoot van VOS afkomstig van de hoofdbron, het wegverkeer. er wordt ook gewerkt aan voorstellen voor richtlijnen met betrekking tot de controle van uitstoot afkomstig van het industriële gebruik van oplosmiddelen alsook met betrekking tot de grote verbrandingsinstallaties.

Les mesures sur les produits sont de la compétence du Gouvernement fédéral. Les autorités régionales encouragent et soutiennent les dispositions proposées en matière de normes de produit lorsque celles-ci concourent à la limitation d'émissions de polluants atmosphériques. En ce qui concerne les COV, le Conseil des Ministres du 24 mai 1996 a décidé d'un programme de lutte contre les concentrations d'ozone notamment en renforçant les normes pour les produits contenant des solvants, peintures, vernis, colles, et en incitant les voyageurs à utiliser les chemins de fer. En application de cette décision l'arrêté royal du 26 septembre 1997 a renforcé les normes relatives à la tension de vapeur de l'essence, ce qui a pour effet de limiter les émissions de COV, et a établi un mécanisme de contrôle du respect des normes.

Ces mesures supplémentaires permettent d'envisager plus favorablement la réalisation de l'objectif de réduction imposé par le protocole proposé à ratification.

La situation bruxelloise

En Région de Bruxelles-Capitale, les émissions de COV sont pratiquement constantes depuis 1990. En 1990, elles étaient de 24,6 tonnes et de 23,3 tonnes en 1995. En 1994, elles représentaient 7% des émissions totales de la Belgique. En 1995, la majorité des sources sont diffusés: les transports routiers représentaient 75% des émissions et l'usage domestique des solvants 10%. Les sources fixes, soit 5 secteurs industriels (incinérateurs, stations services, imprimeries, nettoyage à sec et carrosseries) représentent 10% des émissions.

Les actions à moyen et long terme visant à la réduction des COV porteront donc sur les transports et les sources fixes (incinérateurs et petites entreprises).

La Région de Bruxelles-Capitale est une ville-région de 950.000 habitants et constitue un pôle d'attraction économique, un centre décisionnel et administratif, un centre de culture et d'enseignement, ... Elle offre ainsi plus de 630.000 emplois dont la moitié est occupée par des non-bruxellois, sa population diurne atteignant 1.300.000 personnes. Le trafic y est de plus en plus congestionné. Par contre, l'activité industrielle est en déclin depuis les années 80 tandis que l'activité tertiaire est en pleine expansion.

Une clef de répartition des objectifs de réduction entre les régions et l'état fédéral devra être déterminée sur une base objective qui tient compte des spécificités urbaines complexes de la Région de Bruxelles-Capitale, principalement celles liées au trafic.

De manière générale, la politique de la Région doit d'inscrire dans un projet d'évolution durable permettant

De metingen op producten behoren tot de bevoegdheden van de federale overheid. De gewestelijke overheden ondersteunen de voorgestelde bepalingen inzake productnormen wanneer die bijdragen tot de beperking van de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. Wat de VOS betreft, besliste de ministerraad van 24 mei 1996 tot de invoering van een programma ter bestrijding van ozonconcentraties, met name door een verstrenging van de normen voor producten met oplosmiddelen, verven, vernissen, lijmen, en door reizigers aan te moedigen meer met de trein te reizen. Met toepassing van die beslissing verstrengde het koninklijk besluit van 26 september 1997 de normen met betrekking tot de dampdruk van benzine, wat bijdraagt tot een beperking van de uitstoot van VOS, en zorgde het voor een mechanisme ter controle van de naleving van die normen.

Die bijkomende maatregelen zorgen ervoor dat de door het protocol voorgestelde doelstellingen gemakkelijker verwezenlijkt zullen kunnen worden.

De Brusselse situatie

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de uitstoot van VOS praktisch constant gebleven sinds 1990. In 1990 bedroeg hij 24,6 ton en 23,3 ton in 1995. In 1994 maakte hij 7% uit van de totale Belgische uitstoot. In 1995 waren de meeste bronnen diffuse bronnen: het wegverkeer was goed voor 75% van de uitstoot en het huishoudelijk gebruik van oplosmiddelen voor 10%. De vaste bronnen, 5 industrietakken (verbrandingsovens, onderhoudswerkplaatsen, drukkerijen, droogkuis en carrosseriebedrijven), zijn verantwoordelijk voor 10% van de uitstoot.

De acties op middellange en lange termijn voor een vermindering van de uitstoot van VOS zullen dus betrekking hebben op het transport en de vaste bronnen (verbrandingsovens en kleine bedrijven).

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een stedelijk gewest met 950.000 inwoners en vormt een economische aantrekkingspool, een beslissings- en administratief centrum, een centrum voor cultuur en onderwijs, ... Het biedt 630.000 jobs waarvan de helft wordt bekleed door niet-Brusselaars, zodat het bevolkingsaantal overdag 1.300.000 personen bedraagt. Het verkeer wordt hoe langer hoe drukker. De industriële activiteit neemt er echter af sinds de jaren 80 terwijl de tertiaire sector in volle expansie verkeert.

De verdeelsleutel voor het verdelen van de verminderingdoelstellingen tussen de Gewesten en de federale overheid moet worden bepaald op een objectieve basis en rekening houdend met de complexe stedelijke bijzonderheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het bijzonder die van het verkeer.

Globaal gezien moet het beleid van het Gewest passen in een duurzaam evolutieproject met het oog op een

d'envisager un avenir viable, sain et social pour tous les bruxellois.

Les principes d'action à mettre en oeuvre sont pour la plupart connus et devront intégrer non seulement l'environnement mais également les autres secteurs clefs comme l'économie, l'énergie, le transport, le logement et l'aménagement du territoire. Ils permettent de faire converger plusieurs politiques parallèles:

- la politique environnementale vise à garantir un niveau de qualité de l'air en milieu urbain satisfaisant pour la santé de l'homme et l'environnement, l'essentiel des polluants atmosphériques étant associé à des consommations énergétiques;
- la politique des déplacements vise à diminuer le trafic automobile notamment par un transfert modal vers les transports publics, ce qui a pour conséquence de réduire les émissions dans l'air;
- la politique sociale vise à permettre aux ménages les plus pauvres de payer moins pour les besoins de premières nécessités;
- la politique économique vise à permettre aux entreprises d'être compétitives et donc d'améliorer leur efficacité énergétique en relation avec leur production;
- la politique régionale de l'énergie vise à améliorer l'efficacité énergétique globale de la Région.

Il faut aujourd'hui la volonté politique, des projets, des moyens humains et financiers et une coopération claire et précise au niveau belgo-belge. Ceci ne pourra s'exprimer qu'à travers une approche construite et cohérente.

Le Ministre de l'Environnement et de la Politique de l'Eau, de la Conservation de la Nature et de la Propreté publique et du Commerce extérieur,

D. GOSUIN

leefbare, gezonde en sociale toekomst voor alle Brusselselaars.

De toe te passen actieprincipes zijn grotendeels bekend en moeten niet alleen het milieu omvatten maar ook de andere sleutelsectoren zoals de economie, energie, transport, huisvesting en ruimtelijke ordening. Ze maken het mogelijk verschillende parallelle beleidslijnen te laten convergeren:

- het milieubeleid is gericht op het tot stand brengen van een voor de gezondheid van de mens en voor het milieu bevredigende luchtkwaliteit in de stad, waarbij de meeste luchtverontreinigende stoffen te maken hebben met energieverbruik;
- het verplaatsingsbeleid is gericht op een vermindering van het autoverkeer, met name door middel van een modale verschuiving naar het openbaar vervoer, waardoor de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen zou kunnen worden verminderd;
- het sociale beleid is erop gericht de armste huisgezinnen in staat te stellen minder te betalen voor levensnoodzakelijke behoeften;
- het economische beleid is erop gericht de bedrijven in staat te stellen concurrerend te zijn en dus hun energierendement te verhogen in verhouding tot hun productie;
- het gewestelijke energiebeleid is gericht op een verbetering van het globale energierendement van het Gewest.

Er is momenteel nood aan politieke wil, projecten, menselijke en financiële middelen en een duidelijke en precieze samenwerking op Belgisch vlak. Dat is slechts mogelijk mits een constructieve en coherente aanpak.

De Minister belast met Leefmilieu, Waterbeleid, Natuurbehoud, Openbare Netheid en Buitenlandse Handel,

D. GOSUIN

**AVANT-PROJET D'ORDONNANCE
SOU MIS A L'AVIS
DU CONSEIL D'ETAT**

**AVANT-PROJET D'ORDONNANCE
portant approbation du Protocole
à la Convention de Genève de 1979
sur la pollution atmosphérique transfrontière
à longue distance, relatif à la lutte
contre les émissions des composés organiques volatils
ou de leurs flux transfrontières
et ses Annexes I à IV,
faits à Genève le 18 novembre 1991**

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Le Protocole à la Convention de Genève de 1979 sur la pollution atmosphérique transfrontière à longue distance, relatif à la lutte contre les émissions des composés organiques volatils ou de leurs flux transfrontières et ses Annexes I à IV, faits à Genève le 18 novembre 1991, sortiront leur plein et entier effet en ce qui concerne la Région de Bruxelles-Capitale.

Bruxelles, le 19 novembre 1998.

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Charles PICQUE

Le Ministre de l'Economie, des Finances, du Budget, de l'Energie et des Relations extérieures,

Jos CHABERT

Le Ministre de l'Aménagement du Territoire, des Travaux publics et du Transport,

Hervé HASQUIN

Le Ministre de la Fonction publique, du Commerce extérieur, de la Recherche scientifique, de la Lutte contre l'Incendie et de l'Aide médicale urgente,

Rufin. GRIJP

Le Ministre de l'Environnement et de la Politique de l'eau, de la Rénovation, de la Conservation de la Nature et de la Propreté publique,

Didier GOSUIN

**VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE
ONDERWORPEN AAN HET ADVIES
VAN DE RAAD VAN STATE**

**VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE
houdende instemming met het Protocol
bij het Verdrag van 1979 betreffende
grensoverschrijdende luchtverontreiniging
over lange afstand, inzake de beheersing
van emissies van vluchtige organische stoffen
of hun grensoverschrijdende stromen,
met bijlagen,
gedaan te Genève op 18 november 1991**

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Het Protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake de beheersing van emissies van vluchtige organische stoffen of hun grensoverschrijdende stromen, met bijlagen, gedaan te Genève op 18 november 1991, zal zijn volle uitwerking hebben, voor wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft.

Brussel, 19 november 1998.

Namens de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijk Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE

De Minister belast met Economie, Financiën, Begroting, Energie en Externe Betrekkingen,

Jos CHABERT

De Minister belast met Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer,

Hervé HASQUIN

De Minister belast met Openbaar Ambt, Buitenlandse Handel, Wetenschappelijk Onderzoek, Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp,

Rufin GRIJP

De Minister belast met Leefmilieu en Waterbeleid, Renovatie, Natuurbehoud en Openbare Netheid,

Didier GOSUIN

Avis du Conseil d'Etat

Le Conseil d'Etat, section de législation, troisième chambre, saisi par le Ministre de l'Environnement et de la Politique de l'eau, de la Rénovation, de la Conservation de la nature et de la Propreté publique de la Région de Bruxelles-Capitale, le 1er décembre 1998, d'une demande d'avis sur un avant-projet d'ordonnance «portant approbation du Protocole à la Convention de Genève de 1979 sur la pollution atmosphérique transfrontière à longue distance, relatif à la lutte contre les émissions des composés organiques volatils ou de leurs flux transfrontières et ses Annexes I à IV, faits à Genève le 18 novembre 1991», a donné le 30 mars 1999 l'avis suivant:

Arrêté de présentation

Il y a lieu d'incorporer le projet dans un arrêté qui charge le ministre compétent de déposer le projet au Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale.

Intitulé

1. Dans le texte français de l'intitulé du projet, on remplacera les mots «portant approbation du» par «portant assentiment au».

2. Dans le texte français, on citera le protocole par son intitulé officiel: «Protocole à la Convention sur la pollution atmosphérique transfrontière à longue distance, de 1979, relatif à la lutte contre les émissions des composés organiques volatils ou leurs flux transfrontières».

La même observation vaut pour le texte français de l'article 2 du projet.

Quant au texte néerlandais de l'intitulé du protocole, il s'agit en l'occurrence uniquement d'une traduction qui n'est pas authentique et qui peut, dès lors, être maintenue telle quelle.

3. Dans le texte néerlandais de l'intitulé, on écrira, in fine, «en met de bijlagen I, II, III en IV, ondertekend te Genève op 18 november 1991».

L'article 2 du texte néerlandais sera modifié de la même manière.

Article 2

Dans le texte néerlandais de cet article, il y a lieu de remplacer les mots «zal zijn volle uitwerking hebben» par «zullen volkomen gevolg hebben».

La chambre était composée de

Messieurs	W. DEROOVER,	président de chambre,
	D. ALBRECHT, P. LEMMENS,	conseillers d'Etat,
	A. ALEN, H. COUSY,	assesseurs de la section de législation,
Madame	F. LIEVENS,	greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. W. DEROOVER.

Advies van de Raad van State

De Raad van State, afdeling wetgeving, derde kamer, op 1 december 1998 door de minister van Leefmilieu en Waterbeleid, Renovatie, Natuurbehoud en Openbare Netheid van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van ordonnantie «houdende instemming met het Protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake de beheersing van emissies van vluchtige organische stoffen of hun grensoverschrijdende stromen, met bijlagen, gedaan te Genève op 18 november 1991», heeft op 30 maart 1999 het volgende advies gegeven:

Indieningsbesluit

Het ontwerp dient te worden opgenomen in een besluit waarbij de bevoegde minister ermee wordt belast het ontwerp bij de Brusselse Hoofdstedelijke Raad in te dienen.

Opschrift

1. In de Franse tekst van het opschrift van het ontwerp vervange men de woorden «portant approbation du» door «portant assentiment au».

2. In de Franse tekst vermeldde men het protocol met zijn officieel opschrift: «Protocole à la Convention sur la pollution atmosphérique transfrontière à longue distance, de 1979, relatif à la lutte contre les émissions des composés organiques volatils ou leurs flux transfrontières».

Dezelfde opmerking geldt voor de Franse tekst van artikel 2 van het ontwerp.

De Nederlandse tekst van het opschrift van het protocol is te dezen slechts een niet-authentieke vertaling. Hij kan ongewijzigd behouden blijven.

3. In fine van het opschrift schrijve men: «en met de bijlagen I, II, III en IV, ondertekend te Genève op 18 november 1991».

Artikel 2 van het ontwerp dient in dezelfde zin te worden aangepast.

Artikel 2

In de Nederlandse tekst van dit artikel dienen de woorden «zal zijn volle uitwerking hebben» te worden vervangen door «zullen volkomen gevolg hebben».

De kamer was samengesteld uit

De heren	W. DEROOVER,	kamervoorzitter,
	D. ALBRECHT, P. LEMMENS,	staatsraden,
	A. ALEN, H. COUSY,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	F. LIEVENS,	griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer W. DEROOVER.

Le rapport a été présenté par M. B. SEUTIN, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par Mme A. VAN MINGEROET, référendaire adjoint.

Le Greffier,

F. LIEVENS

Le Président,

W. DEROOVER

Het verslag werd uitgebracht door de heer B. SEUTIN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door mevr. A. VAN MINGEROET, adjunct-referendaris.

De Griffier,

F. LIEVENS

De Voorzitter,

W. DEROOVER

PROJET D'ORDONNANCE

**portant assentiment au Protocole
à la Convention sur la pollution
atmosphérique transfrontière
à longue distance, de 1979,
relatif à la lutte contre les émissions
des composés organiques volatils
ou de leurs flux transfrontières,
et aux Annexes I, II, III et IV,
faits à Genève le 18 novembre 1991**

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Sur la proposition du Ministre de l'Environnement ;

Après délibération ;

Le Ministre de l'Environnement est chargé de présenter au nom du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale au Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale le projet d'ordonnance dont la teneur suit :

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Le Protocole à la Convention sur la pollution atmosphérique transfrontière à longue distance, de 1979, relatif à la lutte contre les émissions des composés organiques volatils ou de leurs flux transfrontières et les Annexes I, II, III et IV, faits à Genève le 18 novembre 1991 sortiront leur plein et entier effet en ce qui concerne la Région de Bruxelles-Capitale.

Bruxelles, le 30 août 1999,

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

J. SIMONET

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**houdende instemming met het Protocol
bij het Verdrag van 1979 betreffende
grensoverschrijdende luchtverontreiniging
over lange afstand, inzake de beheersing
van emissies van vluchtige organische stoffen
of hun grensoverschrijdende stromen,
en met de Bijlagen I, II, III en IV,
ondertekend te Genève
op 18 november 1991**

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Op voorstel van de Minister van Leefmilieu,

Na beraadslaging,

Namens de Brusselse Hoofdstedelijke Regering is de Minister van Leefmilieu ermee belast aan de Brusselse Hoofdstedelijke Raad het ontwerp van ordonnantie voor te leggen waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Het Protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, inzake de beheersing van emissies van vluchtige organische stoffen of hun grensoverschrijdende stromen, en de Bijlagen I, II, III en IV, ondertekend te Genève op 18 november 1991, zullen volkomen gevolg hebben voor wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft.

Brussel, 30 augustus 1999,

Namens de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

J. SIMONET

Le Ministre chargé des Travaux publics, du Transport et de la Lutte contre l'incendie et l'Aide médicale urgente,

J. CHABERT

Le Ministre chargé de l'Emploi, de l'Economie, de l'Energie et du Logement,

E. TOMAS

La Ministre chargée des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures,

A. NEYTS-UYTTEBROECK

Le Ministre de l'Environnement et de la Politique de l'Eau, de la Conservation de la Nature et de la Propreté publique et du Commerce extérieur,

D. GOSUIN

De Minister belast met Openbare Werken, Vervoer, Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp,

J. CHABERT

De Minister belast met Tewerkstelling, Economie, Energie en Huisvesting,

E. TOMAS

De Minister belast met Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen,

A. NEYTS-UYTTEBROECK

De Minister belast met Leefmilieu, Waterbeleid, Natuurbehoud, Openbare Netheid en Buitenlandse Handel,

D. GOSUIN